

Justitiedepartementet
Kriminalpolitiska avdelningen

Yttrande över betänkande Kommuner mot brott (SOU 2021:49)

Malmö universitet har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerad remiss och vill anföra bilagda yttrande.

Malmö universitet är i grunden positiv till att alla kommuner ska arbeta med och ta ansvar för brottsförebyggande frågor på ett sätt som främjar effektivitet i det brottsförebyggande arbetet och att det införs en ny lag som anger vilka krav som ställs på kommunerna. Att kommunerna får ett lagstadgat ansvar för det brottsförebyggande arbete innebär ökade förutsättningar för ett proaktivt brottsförebyggande arbete med tydligare fokus på tidiga insatser samt ett tydligare krav på kommunerna att ingå i samverkan med andra aktörer som spelar en viktig roll i det brottsförebyggande arbetet. Vidare ställer sig universitet positivt till utredningens slutsats om att de lokala förutsättningarna måste fungera som utgångspunkt för vilka brottsförebyggande åtgärder som ska vidtas.

Malmö universitet har dock några synpunkter och reflektioner, vilka sammanfattas nedan.

Utredningen föreslår att kommunerna kontinuerligt ska ta fram lägesbilder över hur brottsproblematiken ser ut i kommunen och med utgångspunkt i lägesbilden utforma det strategiska och långsiktiga brottsförebyggande arbetet. Baserat på lägesbilden ska sedan en åtgärdsplan tas fram. Malmö universitet anser att det krävs omfattande utbildningsinsatser för att säkerställa att den föreslagna lagen bidrar till ökad effektivitet i samhällets brottsförebyggande arbete och att de åtgärder som vidtas i förhållande till de lokala problemen grundar sig i forskning om brottslighetens orsaker. Dessa insatser kommer att behövas på flera nivåer och variera i omfattning.

I utredningen föreslås att kommunen får ett samordningsansvar för det lokala arbetet, att samverkansavtal tas fram med relevanta aktörer samt att strategiska brottsförebyggande frågor hanteras i ett råd bestående av de aktörer som är närmast berörda av arbetet och att detta råd bör bestå av representanter för ledningsfunktioner. För att ett sådant råd ska kunna fatta välgrundade krävs att detta inte endast blir en fråga om organisation utan även om innehåll. De funktioner som ingår i rådet bör ha tillgång till bästa möjliga kunskap om brottslighetens orsaker och om hur det brottsförebyggande arbetet ska utföras. Hur detta säkerställs behöver förtydligas och dokumenteras.

Den samordningsfunktion på kommunal nivå som föreslås av utredningen kräver att denna funktion har goda kunskaper om brottslighetens orsaker och om hur det brottsförebyggande arbetet ska utföras och utformas.

Postadress

Malmö universitet
Gemensamt verksamhetsstöd
205 06 Malmö

Besöksadress

Malmö universitet
Nordenskiöldsgatan 1

Telefon

040-665 70 00

E-post

rektor@mau.se

Webb

www.mau.se

Utredningen ger Brottsförebyggande rådet (Brå) en viktig uppgift i att följa upp lagens tillämpning samt att bidra med strategiskt kunskapsstöd. Vidare föreslår utredningen att det operativa stöd som Länsstyrelserna i dag står utvecklas och anpassas efter de behov som enskilda kommuner har för att kunna uppfylla den nya lagens krav. Detta kräver att det såväl vid Brå som Länsstyrelserna finns god kunskap om brottslighetens orsaker och hur denna kunskap kan omvandlas till brottsförebyggande åtgärder samt att dessa myndigheter tilldelas resurser för att kunna säkerställa detta.

Dessutom menar Malmö universitet att utbildning i brottsförebyggande bör bli ett obligatoriskt inslag i grundutbildningen för de professioner som i sin yrkesutövning tidigt kan komma i kontakt med barn och unga (t.ex. socionomer, lärare, sjuksköterskor, läkare etc).

I utredningen föreslås att kommunerna ska ges möjlighet att ansöka om bidrag för väl motiverade och tidsbegränsade brottsförebyggande åtgärder som det finns behov av men där det saknas resurser. Malmö universitet menar att även om det kan finnas behov av kortsiktiga satsningar bör det förtydligas att det är det långsiktiga arbetet som bör prioriteras. Om kortsiktiga satsningar görs bör dessa användas för testa och modifiera lovande men oprövade åtgärder.

Om den föreslagna lagen ske nå önskad effekt krävs det att de resurser som tillförs är tillräckliga och att satsningen är långsiktig. Utredningen föreslår att kommunerna ska kompenseras enligt den så kallade finansieringsprincipen. På längre sikt menar utredningen att de förslag som presenteras är kostnadsneutrala i och med att ett mer effektivt brottsförebyggande arbete innebär minskade kostnader för samhället. Malmö universitet menar dock att en förutsättning för detta är att de brottsförebyggande åtgärder som används är kunskapsbaserade på så vis kan påverka brottslighetens orsaker.

Utredningen konstaterar att frågor om hälso- och sjukvården spelar en stor roll i det brottsförebyggande arbete men att tidsbegränsningar och andra avgränsningar inneburit att utredningen inte närmare berör detta område. Malmö universitet vill dock framhålla att samverkan med hälso- och sjukvården är en grundförutsättning för att den föreslagna lagen ska uppnå de önskade målen.

Avslutningsvis vill Malmö universitet understryka att om den föreslagna lagen ska få önskad effekt krävs det satsningar på grundläggande och långsiktig forskning och utvärdering som syftar till öka kunskapen om brottslighetens orsaker och vilka åtgärder som har bäst förutsättningar att påverka dessa orsaker.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor efter föredragning av biträdande professor/prefekt vid Institutionen för kriminologi Anna-Karin Ivert. I beredningen av remissyttrandet har också seniorprofessor Marie Torstensson Levander, Institutionen för kriminologi, varit delaktig.

Kerstin Tham
Rektor

*Kopia
Registrator*